REHBER · İltica ve Göç

12 Haziran Sonrası Ana Mülakat Akışı ve Düzeltme Süreci

23 Eylül 2026 · Amsterdam Law Center · 10 dk okuma

Hollanda Göç İdaresi (IND), iltica başvurularında Cenevre Sözleşmesi ve AB İltica Hukuku standartları çerçevesinde inceleme yürütür. Ana mülakatta, başvuru sahibinin anlatımındaki tutarlılık, mantık silsilesi, içsel ayrıntılar ve kişisel risk faktörleri değerlendirilir.

Mülakatın temel amacı, bireysel ve yaşanmış gerçek hikayeyi açığa çıkarmak;matbu veya ezberlenmiş ifadeleri ayırt ederek gerçek risk olasılığını ve kişinin menşe ülkesine dönmesi hâlinde zulüm görme riskini tespit etmektir. Bu nedenle, zaman algısına ilişkin detaylar,mekan bilgileri, olayın gelişimindeki mantık akışı ve hissettirilen samimiyet, IND yetkilisinin inandırıcılık değerlendirmesindeki temel ölçütleri oluşturur.

Ana mülakat için belirlenmiş bir akış bulunmaktadır ve mülakat, kural olarak bu akışa sadık kalınarak yürütülmektedir. Ancak kabul edilmezlik, başvurunun esastan reddine ilişkin açık sebepler, başvurucuya ait özel koşulların varlığı gibi istisnai durumlarda, mülakat zamanının; kabul edilmezlik, ret sebepleri ve başvurucunun özel durumuna dair detaylı bilgi elde etmek için kullanılması nedeni ile bu akıştan kısmen ayrılma durumu söz konusu olabilmektedir.

12 Hazirandaki yasa değişikliği ile birlikte yol mülakatı ile ana mülakat birleştirilmiştir. Bu birleşme sonrası ana mülakatın akışında ve soru şablonunda önemli bir değişiklik meydana gelmemiştir. 12 Hazirandan sonra yapılan başvurularda, ilk başvuru sırasında kimlik, menşe ülke ve grup tespiti amacıyla kısa sorular sorulmakta ve bu bilgiler bir forma geçirilmektedir. Diğer hususların incelenmesi ise ana mülakata bırakılmaktadır.

IND'nin grup odaklı korumadan bireysel profile dayalı değerlendirmeye geçişinin Hollanda İdari Yüksek Mahkemesi (Danıştay) tarafından da kabul edilmesiyle birlikte, ana mülakat soruları hayati önem kazanmıştır. Aşağıda, IND mülakatındaki soru akışı başlıklar halinde verilmiştir. Soruların içerikleri ve sorulma amaçları açıklanmaktadır.

MÜLAKAT AKIŞI

1. GİRİŞ

2. SIĞINMA BAŞVURUSUNUN YAPILMASINA İLİŞKİN BİLGİLER

2.1 Bilgiler

2.2 Belgeler

3. SIĞINMA TALEBİNİN NEDENİ

3.1 Giriş Soruları

3.2 Takip Soruları

3.2.1 Gülen Hareketi

3.2.2 Siyasal Baskı

3.2.2 Sosyal Baskı

3.3 Gülen Hareketi Kapsamında Faaliyetler

3.3.1 Türkiye'deki Faaliyetler

3.3.2 Hollanda'daki Faaliyetler

3.4 Sığınma Talebinin Diğer Nedenleri

3.5 Güvenle Yaşanabilecek Diğer Yerler

3.6 Dışlanma Nedenleri

3.7 Özet

3.8 Özel Bireysel Durumlar

3.9 Olası Bir Reddedilme Durumundaki İtirazlar

4. KAPANIŞ SORULARI VE BİLDİRİMLER

4.1 Mülakata İlişkin Görüş veya Eleştiriler

4.2 Başvurunun Sonraki İşlemlerine İlişkin Bildirimler

MÜLAKAT SORULARININ İÇERİKLERİ VE SORULMA AMACI

1. GİRİŞ

- İçerik: Mülakat, görüşmeyi yapacak IND görevlisinin, tarafsız tercümanın (ve katılıyor ise avukatın) tanıtılmasıyla başlar. Başvuru sahibine mülakatın gizlilik esasına dayandığı, konuşulanların menşe ülke makamlarıyla kesinlikle paylaşılmayacağı, ihtiyaç duyduğunda mülakata ara verebileceği ve anlamadığı hususları tekrar sorabileceği hatırlatılır.
- Sorulma Amacı: Başvuru sahibinin mülakata psikolojik ve fiziki olarak hazır olup olmadığını tespit etmek; gerekli görülmesi hâlinde mülakatı ertelemek; mülakat öncesi yapılması gereken sağlık kontrollerinin yapıldığını, yasal haklarını tam olarak anladığını teyit etmek ve usul yönünden düzenlemelere uygun, adil bir görüşme ortamı oluşturmaktır.

2. SIĞINMA BAŞVURUSUNUN YAPILMASINA İLİŞKİN BİLGİLER

2.1 Bilgiler

- İçerik: Başvuru sahibinin menşe ülkeden ayrılış tarihi, Hollanda'ya geliş rotası (vizeyle illegal yollarla veya diğer Schengen ülkeleri üzerinden), transit geçiş yaptığı ülkeler ve Hollanda'ya ulaştıktan ne kadar süre sonra iltica başvurusunda bulunulduğu sorgulanır.
- Sorulma Amacı: Başvuru sahibinin kimliğini ve uyruğunu kesinleştirmek;başka bir AB ülkesinin sorumluluğunun olup olmadığını belirlemek; kabul edilebilirlik veya başvurunun doğrudan reddini gerektiren sebepleri tespit etmektir.

2.2 Belgeler

- İçerik: Kimlik kartı, pasaport, soruşturma veya kovuşturma evrakları, iddianameler, mahkeme kararları, KHK, ihraç kararları, dijital deliller ve seyahat biletleri gibi sunulan tüm resmi ve gayriresmi belgeler incelenir. Bu belgelerin nasıl, ne zaman ve kim aracılığıyla temin edildiği ayrıntılı olarak sorulur. Türkiye'den gelen başvuruculaın UYAP'a giriş yapıp yapamadığı kontrol edilir. UYAP giriş yapılamaması halinde şifre alınamamasının nedeni ve e-Devlet üzerinden gerekli belgelere ulaşmak için gerekli çabanın gösterilip gösterilmediği sorgulanır.
- Sorulma Amacı: IND, sığınma nedenlerinin belgelerle desteklenmesine büyük önem vermekte. Belgelerin gerçekliğini denetlemek, belgelerin temin edilme yöntemi ile kişinin anlatımı arasındaki mantıksal uyumu değerlendirmek; başvurucunun beyanlarının belgelerle ne ölçüde desteklendiğini veya örtüştüğünü test etmektir. Belgelerin gerçekliğinin tespitine yönelik inceleme, mülakat sürecinde ibraz edilen tüm belgelere ilişkin olarak yapılmaktadır. UYAP üzerinden dava, mahkeme kararları, soruşturma belgelerinin varlığı ile gerçekliği tespit edilmeye çalışılmaktadır.

3. SIĞINMA TALEBİNİN NEDENİ

Mülakatın en kritik bölümüdür. Kişinin sığınma talebinin arka planındaki şahsi ve somut gerekçeler ile bu gerçeklerin belgelerle desteklenip desteklenmediği, bu ana başlık altında derinlemesine incelenir. Başvuru sahibine öncelikle serbest anlatım imkânı tanınır. Başvurucunun anlatımından hareketle, sığınma nedenini ve bu nedenlere ilişkin kanıtları netleştirmek amacıyla ayrıntılı sorular sorulur.

3.1 Giriş Soruları

- İçerik: “Ülkenizden neden ayrıldınız?”, “Ülkenizde kalsaydınız başınıza ne gelmesinden korkuyordunuz?” gibi geniş kapsamlı ve açık uçlu sorulardır. Başvuru öncesinde var olan zulüm riski ortaya çıktıktan sonra menşe ülke veya güvenli 3. ülkede kalma nedenleri araştırılır. Ani çıkış sebebinin varlığı ve gerçekçi olup olmadığı tespit edilmeye çalışır. Hakkında soruşturma, gözaltı kararı, tutuklama gibi hukuki/idari süreçlerin bulunup bulunmadığı detaylandırılır.
- Sorulma Amacı: Başvuru sahibine kendi hikayesini, herhangi bir yönlendirme olmadan, kendi öncelikleri ve cümleleriyle ifade etme fırsatı sunmak; koruma talebinin ana eksenini, risk nedenlerini, menşe ülkeden çıkış sebebini saptamaktır. Başvurucunun mantıksal ve olgusal kanıtlarla, sığınma gerekçesini, zulüm riski ortaya çıktıktan sonra uzun süre menşe ülkede (veya güvenli 3. ülkede) kalma durumu söz konusu ise gerçekçi bir ani çıkış nedenini ortaya koyması beklenir.

3.2 Takip Soruları

IND görevlisi bu aşamada anlatılanları doğrulamak, derinleştirmek, çelişkileri yakalamak, grup aidiyetini tespit etmek için özel başlıklar açar:

3.2.1 Gülen Hareketi

- İçerik: Kişinin grupla ilk teması, gruba dahil olma süreci, grubu veya organizasyonel yapıyı kendisine göre nasıl tanımladığı, grupla etkileşiminin gerçek amacının ve başvurucunun grubu düşünce dünyasında nasıl tanımladığının anlatımına yönelik sorulardır.
- Sorulma Amacı: Soyut ve genel geçer iddiaları ayırt etmek; kişinin gerçekten grupla organik, belirgin ve gerçekçi bir bağının olup olmadığını anlamaktır.

3.2.2 Siyasal Baskı

- İçerik: Devlet makamlarının, politik aktörlerin, yargının veya kolluk kuvvetlerinin doğrudan kişiyi hedef alıp almadığı sorgulanır.
- Sorulma Amacı: Kişinin Türkiye’deki resmi makamlarca hedeflenen grup profilinde olup olmadığı, bireysel olarak hedeflenip hedeflenmediğini tespit etmek ve doğrudan devlet kaynaklı zulüm riskini derecelendirmektir. Hedef grup profili dışında bireysel olarak hedeflenen kişilerin, grup aidiyeti olmasa bile koruma statüsü alabilir. Bu kişilerin aile bireylerinin de risk altında bulunduğu olasılık olarak kabul edilmektedir.

3.2.3 Sosyal Baskı

- İçerik: Mahalle, iş çevresi, akraba veya komşular tarafından maruz kalınan ayrımcılık, akran zorbalığı, ihbar edilme tehdidi, sosyal izolasyon ve sivil ölüm koşullarının tespitine yöneliktir.
- Sorulma Amacı: Kişinin yaşam ve güvenlik hakkının yalnızca hukuki yaptırımlar nedeniyle değil, sosyal çevre ve toplum baskısı nedeniyle de çekilmez ve güvensiz bir hâle gelip gelmediğini değerlendirmektir. Başvurucunun bu bölümde maruz kaldığı sosyal baskıyı somut olaylar ve kişisel deneyimleri üzerinden anlatması beklenir.

3.3 Gülen Hareketi Kapsamında Faaliyetler

IND, kişinin grupla olan ilişkisini soyut beyanlardan ziyade somut eylemler üzerinden tespiti hedeflenir. Menşe ülke ve sığınma başvurusunun olduğu ülke olmak üzere faaliyet alanlarını ikiye ayırır:

3.3.1 Türkiye'deki Faaliyetler

- İçerik: Üniversite,okul veya dershane geçmişi; grup içinde yaptığı görevler ve faaliyetler, mesleği, sohbet/toplantı katılımları, grup aidiyetini açıklayıp açıklamadığı, gruptaki sorumluluk derecesi tespit edilmeye çalışılır. Başvurucunun bu yönde bir anlatım yapması beklenir.
- Sorulma Amacı: Kişinin grup içindeki rollerini saptamak ve Türkiye'deki yasal/idari yaptırımlarla karşı karşıya kalma potansiyelini geçmiş eylemleri üzerinden doğrulamaktır. Bu kısımdaki anlatı kişinin aynı zamanda grup adiyetini, bu bağın sıklığını da ortaya koyar.

3.3.2 Hollanda'daki Faaliyetler

- İçerik: Hollanda'ya geldikten sonra yürütülen sosyal ve kültürel aktiviteler, vakıf veya dernek üyelikleri, faaliyet ve protestolara katılım ile sosyal medyada yürütülen aktif muhalif faaliyetler sorulur.
- Sorulma Amacı: İltica hukukunda "Sur Place Durum" (Sonradan Oluşan İltica Nedeni) olarak adlandırılan durumu incelemektir. Kişinin Hollanda'daki eylemleri sebebiyle Türk makamlarının dikkatini çekip çekmediği ve bu durumun Türkiye'ye dönüş halinde yeni bir risk yaratıp yaratmadığı değerlendirilir.

3.4 Sığınma Talebinin Diğer Nedenleri

- İçerik: Gülen Grubu bağlantısı dışında etnik kimlik (örneğin Kürt kimliği) , dini inanç veya inançsızlık, LGBTİ+ durumu, vicdani ret veya farklı siyasi aktivizmlere dayalı başka bir tehdidin varlığı araştırılır.
- Sorulma Amacı: Başvuruyu tek bir gerekçeyle sınırlamayıp başvuru sahibinin tüm koruma ihtiyaçlarını bütüncül bir yaklaşımla ele almaktır.

3.5 Güvenle Yaşanabilecek Diğer Yerler (İç İltica Alternatifi)

- Mülakatın İçeriği: Başvuru sahibine, “Türkiye’de yaşadığınız şehri değiştirip başka bir şehirde veya bölgede (örneğin İstanbul’dan ikamet değiştirerek) güven içinde yaşayabilir miydiniz?” sorusu yöneltilir.
- Sorulma Amacı: Cenevre Sözleşmesi’ndeki “Ülke İçi Kaçış Alternatifi” (Internal Flight Alternative) ilkesini denetlemektedir. Başvuru sahibinin, Türkiye’nin üniter yapısını, merkezi güvenlik güçlerinin ülkenin her tarafında etkili olduğu, merkezi dijital takip (GBT, UYAP vb.) ve devletin tüm birimlerince yürütülen soruşturmalar nedeniyle ülke içinde başka bir yerde de güvende olup olamayacağını tespitine yöneliktir.

3.6 Dışlanma Nedenleri

- İçerik: Başvuru sahibinin geçmişteki görevleri, hiyerarşik pozisyonu, insan hakları ihlallerine, şiddet eylemlerine veya suç işleyen birimlere doğrudan ya da dolaylı katılımı sorgulanır.
- Sorulma Amacı: Cenevre Sözleşmesi’nin 1F maddesi uyarınca ,mağdur ile fail arasındaki ayrımı değerlendirmektir.İşkence, insanlığa karşı suçlara, savaş suçlarına veya ağır nitelikli siyasi olmayan suçlara karışmış kişilerin ilticayı bir cezasızlıktan kaçış mekanizması olarak kullanmasını engellemek ve mülteci koruması dışında bırakmaktır.

3.7 Özet

- İçerik: Mülakatı yürüten IND yetkilisinin, anlatılan ana unsurları özetleyerek başvuru sahibine teyit ettirdiği kısımdır.
- Sorulma Amacı: Yanlış anlamaları engellemek ve mülakat tutanağının doğruluğunu taraflarca kesinleştirmektir.

3.8 Özel Bireysel Durumlar

- İçerik: Kronik veya ciddi rahatsızlıklar, psikolojik travmalar, geçmişte yaşanan işkence ve kötü muamele izleri, hamilelik veya bakıma muhtaçlık durumları sorgulanır.
- Sorulma Amacı: İltica kararı verilirken ya da insani gerekçelere dayalı ikamet izni değerlendirmelerinde göz önünde bulundurulacak hassas durumlara dair tıbbi ve insani veri toplamaktır.

3.9 Olası Bir Reddedilme Durumundaki İtirazlar

- İçerik: Başvuru sahibine, “Başvurunuz olumsuz sonuçlanır ve Türkiye’ye iade edilirseniz şahsen ne tür somut tehlikelerle karşılaşırsınız?” sorusu yöneltilir.

- Sorulma Amacı: “Geri Gönderilmeme İlkesi”(non-refoulement) kapsamında, kişinin iade edilmesi durumunda karşılaşacağı tutuklanma, işkence veya kötü muamele riskini kendi beyanıyla dosyaya son bir vurgu olarak kaydetmektir.

4. KAPANIŞ SORULARI VE BİLDİRİMLER

4.1 Mülakata İlişkin Görüş veya Eleştiriler

- İçerik: Başvuru sahibine,”Görüşme sırasında kendinizi rahatça ifade edebildiniz mi?”, “Tercüman ile aranızda bir dil veya şive sıkıntısı yaşandı mı?”ve”Görüşmeyi yapan memurun tutumuna dair bir eleştiriniz var mı?” soruları sorulur.
- Sorulma Amacı: Usule ilişkin güvenceleri sağlamak; ileride tercüme yetersizliği veya mülakat koşullarına dayalı olarak yapılabilecek hukuki itirazların önüne geçmek ve tespit edilen hataları anında rapora işlemek.

4.2 Başvurunun Sonraki İşlemlerine İlişkin Bildirimler

- İçerik: Görüşme tutanağının başvuru sahibine ve avukatına teslim edileceği, belirli bir süre içerisinde düzeltme ve ekleme yapma hakkının bulunduğu ve IND’nin karar verme takvimi açıklanır.
- Sorulma Amacı: Başvuru sahibinin bundan sonraki yasal hakları ve prosedür adımları hakkında resmi olarak bilgilendirilmesini sağlamaktır.

DÜZELTME SÜRECİ

Düzeltme süreci , mülakat sonrasında yazılı mülakat tutanağının paylaşılması sureti ile avukat ile birlikte yapılmaktadır. Düzeltme aşamasının amacı sadece imla hatalarını düzeltmek değil. Kabule yönelik dosyanın hukuki temelini inşa etmektir.

Mülakat sırasında kayda geçmeyen önemli detayların avukata sözlü olarak anlatılması başvurucu açısından yararlı olacaktır. 12 Haziran sonrasındaki başvurularda ses kaydı alınmaktadır. Bu nedenle ,tercüme hataları ve beyanların kayda geçirilmesine yönelik itirazların tespiti kolaylaşmıştır.

12 Haziran, AB Sığınma Hukuku açısından bir milat niteliğine sahiptir. Bu süreçte değişen yasalar ile birlikte artık niyet mektubu süreci ortadan kaldırılmış, mülakat-düzeltme-karar şeklinde yeni bir süreç ortaya çıkmıştır. Niyet mektubu aşaması ortadan kaldırıldığı için düzeltme sürecinin önemi bir kat daha artmıştır.

Düzeltme sürecinin 4 temel amacı bulunmaktadır:

- 1. Tercüme, yazım hatası ve Usul Hatalarını Kayda Geçirmek: Mülakat sırasında tercüme hatası yapılmışsa, tercümanla iletişim sorunu yaşanmışsa, IND görevlisinin baskıcı bir tutum sergilediği düşünülüyorsa veya mülakata gerektiği hâlde ara verilmemişse, bu hususlar avukat tarafından “Düzeltme Belgesi” içerisinde usule ilişkin itirazlar olarak belirtilir.
- Bu durum, ileride dava açılması hâlinde yargılamada kullanılabilecek bir delil niteliği taşıyabilir. Düzeltme aşamasında ayrıca mevcut imla ve yazım hataları da düzeltilir.
- 2. Çelişkiler, İnandırıcılık ve Samimiyet Risklerini Önceden Tespiti: Mülakat tutanağında, başvurucunun beyanları arasında çelişkili görünen veya IND’nin “mantıksız/inandırıcı değil” gerekçesiyle reddetmeye meyl edebileceği ifadeler tespit edilip, çelişkiler düzeltme aşamasında giderilir ve beyanlar netleştirir.
- 3. Beyanların Hukuki Zemine Oturtulması: Kişinin gündelik dil ve duygusal anlatımlarının, Sığınma Hukuku ve IND’nin değerlendirme kriterlerine uygun hukuki bir dille gerekçelendirmesi yapılır.
- 4. Yeni Belgelerin Dosyaya Eklenmesi: Mülakat gününden sonra başvurucunun eline ulaşan yeni belgeler var ise bunlar düzeltme belgesine eklenerek dosyaya sunulabilir.

Av. Bilal Çalışır

Bu belge 23 Kasım 2026 tarihinde amsterdamlawcenter.com adresinden indirildi. Güncel sürüm: https://amsterdamlawcenter.com/tr/12-haziran-sonrasi-ana-mulakat-akisi-ve-duzeltme-sureci/